

ISTIQLAL TÜRKÇE

ISTIQLAL HAFTALIK HABER BÜLTENİ

15 - 21 MAYIS 2023

istiqlal Türkçe

www.istiqlalmedia.com
turkistanpress.com

GUÇUNG'DAN ÇİN'E DİREKT UÇUŞ BAŞLIYOR

Doğu Türkistan'ın Çinleştirilmesi planlarına hız veren Çin rejiminin, Doğu Türkistan'ın Sanci bölgesi Guçung İlçesinden Çin'in Chengdu eyaletine bağlı Xian kentine direkt uçuş hattı açmayı planladığı öğrenildi.

Çin propaganda ağı Tanrıdağ sitesinde yer alan 11 Mayıs tarihli habere göre geçtiğimiz yıllarda inşaatı başlayan 'Guçong Cambulak Havalimanı'nın otopark kısmı, bekleme salonu, itfaiye vb. temel altyapısının neredeyse tamamlanmak üzere olduğu belirtiliyor.

Haberde ihaleyi alan Çinli "Guçung Jinhui sivil hava yolları şirketi", Guçong Cambulak Havalimanı'nın inşaat hızına göre toplam yatırımın %70'inin tamamlandığını aktarıyor.

ULAŞIMA YATIRIMLAR ARTTI

İşgalci Çin, Doğu Türkistan'ın Çinleştirilmesini hızlandırmak için çeşitli şekillerde ulaşımaya yatırımlarını arttırıyor. Bu minvalde Çin'e direkt uçuş yapılacak Guçung Jambulak Havaalanı konumu itibariyle Guçung bölgesi, Şibeivan Bazarı yakınında yer alıyor. Guçung şehir içine 15,7 kilometre uzaklıkta olup, toplamda 714 milyon yuan yatırım alan havaalanı projesi, Sanci vilayetindeki ilk sivil ulaşım havalimanı olacak.

Çinli yetkililerin iddialarına göre, Ana pist 2.800

metre uzunluğunda ve 45 metre genişliğinde, A 5.000- metrekairelik terminal binası, yedi adet C sınıfı uçak park yeri platformu ve ilgili tesisler inşa edilecek olan Guçung Jambulak Havaalanının yıllık yolcu taşıma hacmi 470.000 kişi, yıllık yük ve posta taşıma kapasitesi 1.000 ton, yıllık uçuş ve iniş sefer sayısı 5.200 defa olması bekleniyor.

İLGİLİ HABER: BİNLERCE ÇİNLİ YERLEŞİMCİLER İŞE ALINDI

Gözlemciler, Çin rejiminin son zamanlarda yerleşimci Çinlileri Doğu Türkistan'a kalıcı taşınmaya teşvik etmek için Doğu Türkistan'ın hava, demiryolu ve karayolu ulaşımını genişlettiğini, ayrıca Doğu Türkistan kaynaklarının Çin'e ulaşımını kolaylaştırmak için çaba sarfettiğini, bütün bu yatırımların Çin işgal rejiminin Doğu Türkistan'ı Çinleştirme gibi nihai amacına ulaşmak için bir yandan Doğu Türkistan halkını ceza kamplarına ve cezaevlerine hapsederken, Kadın erkek gözetmek sizin gençleri Çin eyaletlerine ve başka bölgelere zorunlu çalışmaya sürgün ederek, Uygurların nüfusunu azaltmaya çalıştığını, diğer yandan da yerleşimci Çinlilerin Doğu Türkistan'a kök salmaları, kalıcı yerleşmelerini sağlamak için olduğunu kaydetti.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal Haber

207 MİLYAR KWS ELEKTRİK ÇİN'E TAŞINDI

Çin rejimi son yıllarda Doğu Türkistan halkına yönelik soykırımını yoğunlaştırmakla eş zamanlı olarak Bölge kaynaklarını sömürme, Çin illerine kaçırma planlarını hızlandırıyor. Çin rejimi 7 Mayıs itibarıyla yılın ilk çeyreğinde Doğu Türkistan'daki Sanji-Guquan Sabit Enerji İletim Projesi kapsamında Çin eyaletlerine toplam 207 milyar kilovatsaat elektrik transferi gerçekleştirdi.

Çin propaganda ağı Sözde «Xinjiang gazetesinin» 14 Mayıs tarihli haberine göre, inşaatı Mart 2016'da başlayan Sanji-Guquan statik elektrik iletim tesisi, Çin'in sözde «Xinjiang elektriğini ihraç etme» stratejisi kapsamında yürütülen projelerden sadece biri hesaplanıyor.

DOĞU TÜRKİSTAN TALAN EDİLİYOR

Üretime 26 Eylül 2019'da başlayan tesisi Doğu Türkistan'daki «Xinjiang» Electric Power şirketi, ultra yüksek gerilim şubesinin G5 baz istasyonlu Sanji trafo merkezi tarafından işletiliyor. Rejim adına Doğu Türkistan'dan Çin'e özel bir enerji nakil istasyonu olarak işlev görüyor.

Sanji-Guquan sabit enerji nakil projesinin toplam uzunluğu 3.293 kilometre olup Doğu Türkistan, Gansu, Ningxia, Shaanxi, Henan ve Anhui olmak üzere altı Çin eyaletine ulaşıyor ve çalınan bu miktar, 218 milyondan fazla insanın yıllık elektrik tüketimini karşılayabiliyor.

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ TABİİ KAYNAKLAR

Doğu Türkistan enerji kaynakları bakımından zengindir ve Çin, Doğu Türkistan'ı işgal ettiğinden beri Doğu Türkistan'ın farklı kaynaklarını çeşitli isimler altında yağmalıyor ve Çin'e kaçıırıyor.

Çin'de yakın zamanda ortaya çıkan enerji krizinin ardından Doğu Türkistan'ın Çin illerine enerji kaynaklarının ulaşımı hız kazandı. Doğu Türkistan'daki kömür rezervleri, Çin'in toplam kömür rezervlerinin %37'sini oluşturmaktadır. Petrol ve gaz rezervlerinin de Çin'in toplam rezervlerinin %25'ini oluşturduğu ve kaynağın 30 milyar ton hacme sahip olduğu tahmin ediliyor. Bunlardan hariç Doğu Türkistan'da rüzgar ve güneş enerjisi teknolojisi kullanım alanında da ön planda.

Gözlemciler, Çinli işgalcilerin Doğu Türkistan halkına yönelik sistematik soykırım politikası yürüttüğünü ve aynı zamanda da Doğu Türkistan'dan çıkan kaynakları talan

ettiklerini, asil sahipleri olan Doğu Türkistan halkının kullanım haklarını gasp ettiklerini Doğu Türkistan'ın kaynaklarına ilişkin Çinlilerin açıkladığı verilerin güvenilir olmadığını hatırlatmakla birlikte yağmalanan kaynakların Çin'in açıkladığı miktarın kat kat üstünde olduğunu söylüyor.

İŞGALLE BİRLİKTE 73 YILDIR TALAN EDİYOR

Dünyanın en büyük enerji tüketicisi olan Çin, 1949 yılından beri işgal ettiği Doğu Türkistan'dan petrol ve Gazın yanı sıra altın, platin, gümüş, uranyum ve kömür gibi 136 çeşit doğal kaynakları yağmalıyor, artı Çin'in %40 enerji talebini karşılayan bölgede, üstün kalite Pamuklarıyla dünyanın 5/1, Çin'in %80 ihtiyacını gideriyor. Bölge halkını yoksul ve geride bırakarak, köleliğe zorlayan Çinli otoriter rejim, gelinen noktadaysa Küresel çapta boykot ve çeşitli yaptırımlarla ile karşı karşıya.

Çin esareti altındaki Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Müslüman Türklere uygulanan baskılara dair her geçen gün yeni belgeler ortaya çıkmaya devam ediyor. Gelen son bilgiye göre Gulca şehrinde popüler olan "Hanzu Baziri" (Çin mahallesi) şarkısının yasaklandığı öğrenildi.

Kamp tanığı Zumrat Davut hanım efendinin 13 Mayıs'ta kişisel sosyal medya hesabından paylaştığı video görüntülerinde, Çin rejiminin Gulca halkı arasında alkışlanan "Hanzu Baziri" (Çin mahallesi) şarkısını yasakladığı iddia ediliyor.

Videoda Uygurca konuşan adam, şarkının hassas içerik kategorisinde olduğunu ve bu şarkıyı telefonlarında saklayanların derhal silmesi gerektiğini

söylüyor.

"Hanzu Baziri" Gulca'da Çinlilerin giremediği tek Pazar, tamamıyla Uygur esnafların bulunduğu mahallede, geçmiş dönemlerde Çinli yerleşimcilerin bölgeye yerleşmemesi için az olmayan mücadeleler verildiği biliniyor.

Doğu Türkistan'ın işgalinden bu yana Çin rejimi, Doğu Türkistan halkına karşı devlet terörü politikası uyguluyor. Uygur Milli değerlere ait "Hassas" gördüğü tüm şarkı, şiir, kitap, dergi ne var ne yok hepsini, çeşitli yollarla yasaklamaktadır. Bilhassa son yıllarda soykırım politikasının alenen uygulanması çeşitli bahanelerle gözetimi büyük ölçüde artırmış olması sonucu Doğu Türkistan adeta Kuzey Kore Cumhuriyetine benzer duruma dönüşmüş vaziyette.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal Haber

YENİ ROTALAR ÇİN'İ DOĞU TÜRKİSTAN'A BAĞLIYOR

İşgalci Çin uzun yıllardır Doğu Türkistan'ı İslamsızlaştırma ve Çinlileştirmeye yönelik şeytani hedefine ulaşmak için Doğu Türkistan'ın karayollarını ve demiryollarını birçok Çin eyaletine bağladı. Bu minvalde son zamanlarda Doğu Türkistan'daki havacılık sektörüne büyük yatırımlar yaparken sadece önümüzdeki üç yıl içinde sekiz yeni havalimanı inşa etmeyi planladığı basına yansımıştı. Bunlardan biri olan Bainbulak havalimanının inşaatına başlandığı ve yıl sonuna kadar tamamlanacağı bildirildi.

İLGİLİ HABERLER: ÇİN'İ YAKINLAŞTIRACAK 8 HAVAALANI İNŞA EDİLECEK

Çin Propaganda ağı Sözde "Xinjang gazetesi" 'nin 16 Mayıs tarihli haberine göre, Hotunsumul İlçesinin kuzeybatısında yer alan ve Doğu Türkistan'ın en yüksek rakımlı ikinci havalimanı konumundaki Bainbulag havalimanı projesinde çalışmalar sürüyor. Ana gövde inşaatı tamamlanmış olup, iç montaj ve dekorasyon işleri, pistlerdeki çalışmalar devam ederken, yıl sonunda tamamlanması bekleniyor.

HER ŞEY BÖLGEYİ ÇİNLİLEŞTİRME AMAÇLI

Çin işgal rejimi, Doğu Türkistan'ın Çinlileştirilmesi için keyfi tutuklamayla bir yandan Doğu Türkistanlıları toplama kamplarına ve hapisanelere hapsediyor. Gençleri Çin illerine ve diğer bölgelere zorla çalıştırmak üzere sürgün ederek Uygurların nüfusunu azaltıyor. Öte yandan Çinli yerleşimcilerin bölgeye yerleşimini hızlandıran Çin, aynı zamanda sözde "Bir Kuşak Bir Yol" planında Orta Doğu ve Avrupa'ya açılan stratejik öneme sahip Doğu Türkistan'da çok sayıda hava yolu, demir yolu ve karayolu inşa ederek çeşitli kaynakları kaçırmak içinde kullanıyor.

Gözlemciler, Çin rejiminin son zamanlarda Doğu Türkistan'ın hava, demiryolu ve karayolu taşımacılığını hızla genişleterek ve Doğu Türkistan kaynaklarını taşımak için ulaşımını kolaylaştırarak Çinli yerleşimcileri Doğu Türkistan'a yerleşmeye teşvik etmek için kullandığını, aynı zamanda bazı sivil görünümlü askeri bölgelere de özel havaalanları inşa ettiğine dikkat çekti.

VOLKSWAGEN BERLİN'DE PROTESTO EDİLDİ

Uygur Türklerine yönelik soykırım uygulamalarıyla bilinen Çin hükümeti, Doğu Türkistan'da ünlü markaların fabrikalarında zorla çalıştırdığı Uygur işçileri konusunda da eleştirilerin hedefinde.

Bu eleştirilerden biri de Almanya'nın ünlü otomobil markası Volkswagen'e yönelik gerçekleştirilen protesto oldu. Berlin'de Uygur Türkü ve Alman insan hakları aktivistleri, Volkswagen'in Doğu Türkistan'da Uygur Türklerinin emeğini sömürdüğünü savunarak şirket binası önünde protesto gösterisi düzenledi. Activistler, ellerinde soykırım suçlusu Xi Jinping'in kafasının kuklasını taşıdı ve Volkswagen CEO'su Thomas Schafer'in maskesini takarak zincirlenmiş, Mavi renk tek tip işçi kıyafeti giydirilmiş Uygur Türklerinin durumuna dikkat çekti.

İLGİLİ HABERLER: VOLKSWAGEN URUMÇİ'DEKİ FABRİKASINI SAVUNDU

Aralık 2022'de ABD'li senatör, Finans Komitesi Başkanı Ron Wyden tarafından, Volkswagen dahil ünlü otomobil üreticilerine yönelik ABD'de sattığı arabalarda, Çin'de Uygur Türklerinin zorla çalıştırılarak monte

ettiği parçaları kullanıp kullanmadığına dair soruşturma başlatılmıştı. Mart ayında da Volkswagen'in Çin şefi Ralf Brandstätter, Çin hükümeti destekli "SAIC Motor Corp." ile ortak girişiminin bir yan kuruluşu tarafından işletilen Urumçi kentindeki tesiste işçilere kötü muamele edildiğine dair hiçbir belirti olmadığını iddia ederek şirketi savunmuştu.

TÜRK VE İSLAM DEĞERLERİ HEDEFTE

Ancak, Uygur Türklerine yönelik baskılar sadece zorla çalıştırmalarla sınırlı değil.

Doğu Türkistan'da milli ve dini kültür mirasları yok ediliyor, Uygur tarihi ve kültürüyle ilgili kitaplar yakılıyor. Türk-İslam mimarileri ve tarihi şahsiyetlerin türbeleri ve heykelleri yok ediliyor, inanç özgürlüğü hiçe sayılıyor, camiler yıkılıyor ve Kur'anlar yakılıyor. Namaz kılmak veya oruç tutmak kampa alınma nedeni olarak gösteriliyor. Ayrıca, "kardeş aile" projesi adı altında her aileye bir Çinli memur atandığı ve bu memurların Uygur evlerinde konaklayarak aile üyelerinin rejime bağlılığını denetlediği de biliniyor.

TÜRK LİDERLER ÇİN-ORTA ASYA ZİRVESİNDE

Çin Komünist Parti (ÇKP) Lideri Xi Jinping, ilk kez düzenlenen Çin-Orta Asya (Türkistan) Zirvesi için Çin'i ziyaret eden Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev ile görüştü.

Çin Dışişleri Bakanlığından yapılan açıklamaya göre soykırımcı Xi, görüşmede Tokayev'in ziyaretinin iki ülke arasında güçlü bağları birkez daha ortaya koyduğunu belirterek, Çin ve Kazakistan'ın "kalkınma ve ulusal canlanmanın kritik aşamasında iki ülke" olduğunu, bağımsız, istikrarlı ve refah içindeki bir Kazakistan'ın hem Kazak hem Çin halkının çıkarına olacağını ifade etti.

Çin'in tarihi İpek Yolu güzergahı üzerinde ulaştırma ve altyapı projeleriyle Doğu-Batı ticaretini yeniden canlandırmayı amaçlayan "Bir Kuşak, Bir Yol" Girişimi, ilk

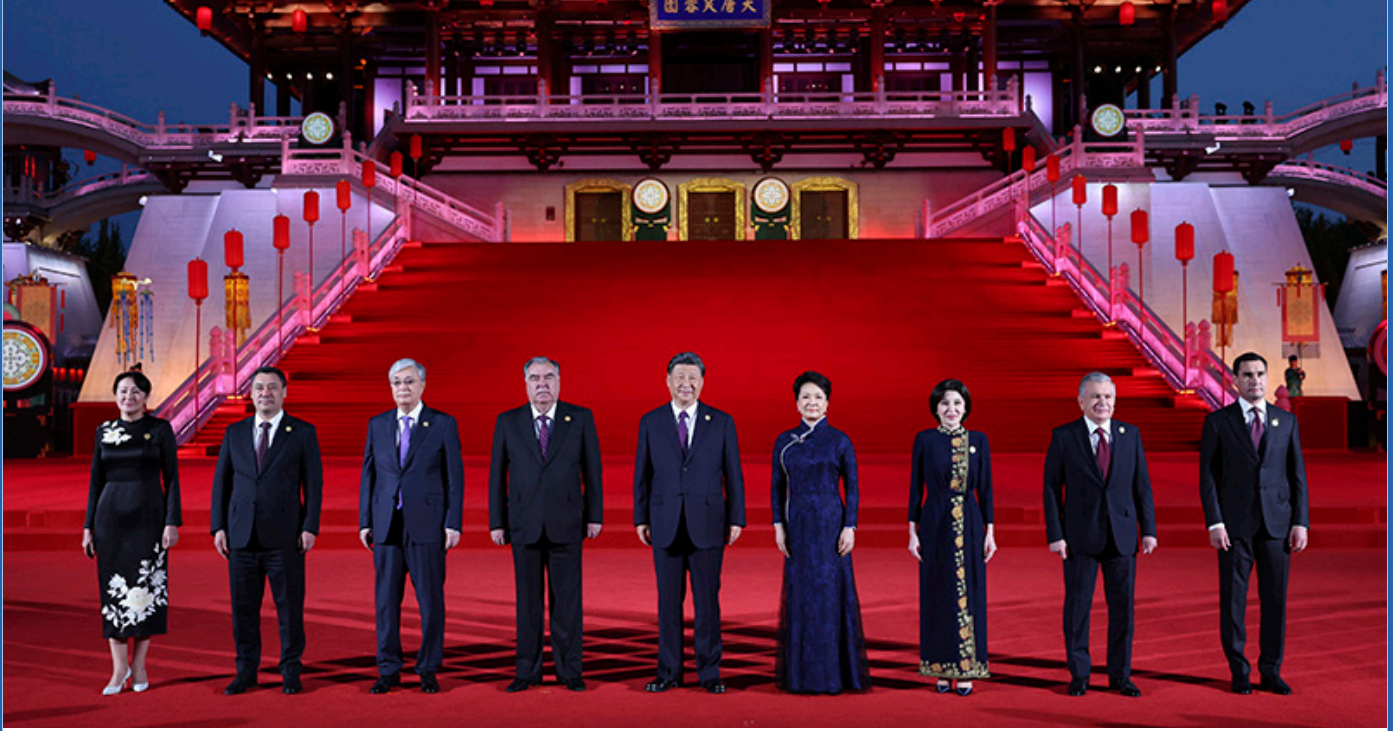
kez soykırımcı Xi'nin 2013'te Kazakistan'a yaptığı ziyarette duyurulmuştu.

Çin-Orta Asya (Türkistan) Zirvesi'nin bölge ülkeleri arasındaki ilişkilerde yeni bir dönem başlatacağına inandığını ifade eden Xi, bu mekanizmayı 6 ülke arasında işbirliğini derinleştirecek önemli bir platform haline getirmeyi hedeflediklerinin altını çizdi.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev de ülkesi için Çin'in özel bir öneme sahip olduğunu ve iki ülke arasındaki işbirliğinin sarsılmaz dostluk ve karşılıklı desteğe dayandığını söyledi.

Tokayev, bunun yanı sıra soykırım suçlusu Xi'ye iki ülke arasında ulaşım koridorlarının çeşitlendirilmesi kapsamında Trans Hazar Uluslararası Ulaşım Güzergahı'nın potansiyelinin aktif olarak kullanılmasını önerdi.

LİDERLER ZİRVESİ İLK KEZ DÜZENLENİYOR

İki lider, görüşmenin ardından iki ülke arasında insani etkileşimleri ve işbirliğini artırmak için karşılıklı vize muafiyeti anlaşması imzaladı.

Liderler ayrıca, ekonomi, ticaret, enerji, ulaştırma, tarım, iletişim altyapısı, kültür ve yerel ilişkileri kapsayan işbirliği belgelerine imza attı.

Çin ile 5 Orta Asya (Türkistan) Cumhuriyeti'ni bir araya getiren Çin- Orta Asya (Türkistan) Zirvesi, 18-19 Mayıs tarihlerinde tarihi İpek Yolu'nun başlangıç noktası kabul edilen, Çin'in Shaanxi eyaletinin merkezi Xian'da düzenleniyor.

İLGİLİ HABERLER: ÇİN, TÜRK DEVLETLERİ YANINA ÇEKİYOR

Çin Komünist Parti (ÇKP) Lideri Xi Jinping'in ev sahipliğindeki zirveye Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev,

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman, Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguli Berdimuhammedov ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev katılıyor.

Çin- Orta Asya (Türkistan) Zirvesi, Pekin ile Orta Asya'daki (Türkistan) 5 Türk Cumhuriyetleri arasındaki "C+C5" işbirliğinin devlet başkanları düzeyindeki ilk toplantısı olacak. Dışişleri bakanları düzeyindeki ilk "C+C5" toplantısı, 2020'de yapılmıştı. Ardından dışişleri bakanları, 2021'de Çin'in ev sahipliğinde, 2022'de Kazakistan'ın ev sahipliğinde çevrim içi toplantılarda bir araya gelmişti.

Dışişleri bakanları toplantılarının dördüncüsü 27 Nisan'da Xian'da yapılmış, toplantıda grubun ilk liderler zirvesini mayıs ayında bu şehirde düzenlemesi kararlaştırılmıştı.

ÇİN YASALARI UYGUR DİLİNİ YASAKLIYOR

Çin rejimi, Doğu Türkistan halkının ana dili Uygurcaı, yazısını yok etmek için Doğu Türkistan'ı tamamen Çinileştirme planını hız kesmeden devam ediyor.

Sözde “Xinjiang Flash Haber” internet sitesine göre, 15 Mayıs'ta Çin Eğitim Bakanlığı, ulusal ortak dil ve alfabenin teşviki ve Yaygınlaştırılması için sözde “Ulusal Dil ve Yazı Çalışma Komitesi” adı altında bir ödül töreni düzenledi.

Çin Eğitim Bakanlığı'nın sözde “Devlet Ortak Dili ve Yazısının Teşviki ve Yaygınlaştırılması için Ulusal Dil ve Okuryazarlık Çalışma Komitesi”, sözde “Xinjiang Ulusal Ortak Dil ve Okuryazarlık Tanıtma ve Yayım toplantısına Eğitim Müdürlüğü yetkilileri de iştirak etti. Toplantıda Hotan vilayeti Parti Komitesi Teşkilat Dairesi parti üyelerini eğiten Merkez de dahil beş kolektife “ulusal ortak dilin teşviki ve yaygınlaştırılmasında ileri kolektifler” unvanı verildi. Ayrıca, sözde “Xinjing Maliye ve Ekonomi Üniversitesi” 'inden sekiz Uygur'a sözde “ulusal ortak dilin tanıtılması

ve yaygınlaştırılmasında örnek kişilik” ödülü verildi.

Çin rejimi 22 yıldır Doğu Türkistan'da Milli kimliğin ve kültür medeniyetin yok edilmesi ve asimile etmek amacıyla sözde “Ulusal Ortak Dil Yasası” nın yürürlüğe girmesinden bu yana adım adım Uygur Türkçesini okullardan kaldırmış durumda. Başlangıçta söz konusu yasa “Çift dil eğitimi “ gibi çeşitli yumuşak yollarla uygulayan Çin rejimi, son yıllarda yasanın uygulanmasında acımasızca çaba sarf ediyor. Bu yıl ilk kez konuyla ilgili geniş katılımlı bir ödül töreni düzenleniyor.

ÇİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ CEZA KAMPLARINDA NELER YAŞANIYOR?

Sözde “Çin Halk Cumhuriyeti” rejim hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan'da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırıma uğramaktadır. Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan'da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu baskının kurbanı olmaktadır.

Öte yandan, Ortaya çıkan Resmi veriler ise, Çin Komünist Partisi idaresinin kültürel ve etnik soykırım uyguladığı Doğu Türkistan'daki toplama kamplarında milyonlarca insanı yasa dışı bir şekilde alıkoyduğunu gösteriyor. Fakat Çin hükümeti, toplama kamplarında ve ceza kamplarında insanlık dışı şartlarda tutulan Uygur Türklerinin durumuna dair tüm verileri dünya kamuoyundan gizlemeye ve soykırımı yalanlamaya çalışıyor.

Günümüzde şu an bile Doğu Türkistan'da Uygur ve diğer Türk halklarından milyonlarca kişi suçsuz yere toplama kamplarında tutuluyor. Bu baskı tüm şiddetiyle devam ederken, tanıkların ifadelerine göre tutuklulara işkence ediliyor. Sağlıksız şartlarda ellerinde kelepçe, ayaklarında zincirle yaşıyor. Kampta tutulanlara ne olduğu belirsiz ilaçlar ve iğneler veriliyor. Tırnak çekme, kamçı, elektrik verme gibi işkencelere maruz kalıyor. Kadınlar toplu tecavüze uğruyor.

Milyonlarca genç Doğu Türkistan'daki çalışma kamplarında veya Çin'deki fabrikalarda zorunlu köle işçi olarak çalıştırılıyor. Birçoğu toplama ve çalışma kamplarına gönderildikten sonra geride kalanlar da siyasi propaganda ezberlemeye, kamu hizmeti adıyla ücretsiz çalışmaya zorlanıyor. Kadınlar kısırlaştırılıyor, hamilelere zorla kürtaj yaptırılıyor.

Genç kadınlar Çinlilerle evliliğe mecbur ediliyor. Ailelerinden koparılan yaklaşık 800 bin Uygur Türkü çocuk, "melekler yuvası" denilen çocuk toplama kamplarında asimile ediliyor. Çince konuşmaya Çince yaşamaya, tıpkı bir Çinliymiş gibi davranan, yaşam felsefesi, ideolojisi, hayata bakışı tamamen Uygurlardan kopuk komünist bireyler olması için yetiştiriliyor.

Milli ve dini kültür mirasları, Uygur tarihi ve kültürü, Türk- İslam mimarileri, tarihi şahsiyetlerin türbeleri yok ediliyor. İnanç özgürlüğü hiçe sayılıyor. 16 bin Cami yıkıldı. Kur'an-i kerim başta olmak üzere Uygurca yazılmış sayısızca eresi kitapları yakıp yok etti. Namaz kılmak, oruç tutmak kampa alınma nedeni olarak gösteriliyor. Türkiye başta olmak üzere yurtdışı ülkelerinde okumuş, seyahat etmiş olmak ya da sadece bunları yapan birinin akrabası olmak bile toplama kampına alınma veya hapse atılma nedeni sayılıyor.

"Kardeş aile" projesi adı altında her Türk aileyle ilgilenecek Çinli memur atandı. Sözde "kardeşler" aile mahremiyetini çiğneyerek Uygurların evlerinde 10 günlerce konaklıyor, aile üyelerinin rejime bağlılığını denetliyor.

YILLARCA APPLE'İN SIRLARINI ÇİNE SIZDIRMIŞ

Apple'ın teknoloji dünyasının bile haberinin olmadığı bir dönemde başladığı otonom sürüş teknolojileri, Çinli mühendis tarafından Çin'e sızdırıldığı ortaya çıktı.

Çin'in Batı ülkelerinde geliştirilen önemli teknolojileri elde edebilmek için her yolu denediği biliniyor. Büyük firmaların mühendislerini rekor maaşlarla transfer etmenin yanı sıra mühendislerin elinde bulunan ticari sırları da yine rüşvetle elde ediyor.

APPLE MÜHENDİSİNE ŞOK

2018 yılına kadar giden bir davada Weibao Wang adındaki bir mühendisin otonom sürüş ile ilgili ticari sırları Çin'e sızdırdığı suçlaması mevcut. 2016-2018 yılları arasında Apple'da çalışan Wang, o dönem henüz kimsenin bilmediği otonom sürüş bölümünde yer aldı ve sadece çalışanların yüzde 2'sinin erişebildiği önemli bir veri tabanına erişim hakkı elde etti.

İLGİLİ HABERLER: ÇİN'İN BATI TEKNOLOJİLERİNİ ÇALMASINA KARŞIN VİZE YASAĞI

Aynı dönemde Çin için otonom sürüş teknolojileri geliştiren bir firmanın ABD ofisinde de işe giren Wang, Apple'ın önemli otonom teknolojilerini bu şirkete sızdırmaya başladı. Kaynak kodlarına kadar pek çok hassas bilginin bu şirkete aktarıldığı belirtiliyor.

PEKÇOK GİZLİ DOSYA BULUNMUŞTU

Suçlamalar başlayınca hemen Wang'ın evine baskın yapılmış ve pek çok gizli dosya bulunmuş. Ne var ki Wang da bu esnada ABD'den Çin'e kaçmış. Adalet Bakanlığı 6 ayrı suçlamadan Wang'ı 10 yıl hapis cezasına çarptırdı. Ancak Wang iade edilirse bu cezayı çekecek. Çinli firmanın ise çaldığı bu teknolojileri ülkesinde hangi firmalara aktardığı bilinmiyor.

Victims of Communism Memorial Foundation, Washington, DC, USA

Coercive Labor in the Cotton Harvest in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region and Uzbekistan

A Comparative Analysis of State-Sponsored Forced Labor

ABSTRACT This study traces the evolution of systemic state-sponsored coercive labor in the cotton harvest in China's northwestern Xinjiang Uyghur Autonomous Region (XUAR). The recent situation in the XUAR is compared to Uzbekistan, which implemented forced labor in cotton picking until 2021. Both regions create structurally coercive labor environments through a centralized authoritarian state apparatus that deploys human resource-intensive local grassroots mobilization efforts. The article finds that while both regional entities' coercive labor dynamics are in many ways comparable, the resulting labor settings are not easily captured through static standard measures such as the ILO forced labor indicators. Instead, state-sponsored forced labor is characterized by pervasive state-induced and systemic dynamics of coercion that are deeply embedded within sociocultural contexts. Whereas Uzbekistan's coercive labor practices were primarily driven by economic goals, China's coercive labor practices are primarily driven by some economic aims but is also linked to Beijing's wider political goals in the region.

KEYWORDS China, Xinjiang, Uzbekistan, cotton, forced labor

INTRODUCTION

Güvenilir ve Kıdemli Çin araştırmacısı Dr. Adrian Zenz, son hazırladığı raporla Doğu Türkistan ve Özbekistan'daki zorunlu çalıştırma ile ilgili gerçekleri ortaya koydu.

Alman Antropolog Dr. Adrian Zenz "Xinjing (Doğu Türkistan) ve Özbekistan'da Pamuk Hasadında Zorlayıcı İşgücü: Devlet Destekli Zorla Çalıştırmanın Karşılaştırmalı Bir Analizi" başlıklı bir rapor yayımladı.

Sistemik devlet destekli zorlayıcı emek uygulamalarını şiddetle kınayan Rapor, her iki bölgede de zorlayıcı çalışma ortamları yaratan, ILO zorla çalıştırma göstergeleri gibi standart önlemlerle kolayca yakalanamayan derinden gömülü sosyokültürel bağlamları ve otoriter sistemleri ortaya koyuyor.

Komünizm Kurbanlarını Anma Vakfı'nda (VOC) Kıdemli Araştırmacı olan Dr. Zenz'in bu yeni araştırması, Özbekistan'ın zorla çalıştırma sisteminin ekonomik sömürü için insanların yapısal marjinalleştirilmesinden yararlanırken, Doğu Türkistan'daki sistemin daha geniş etnopolitik hedeflere ulaşmayı amaçlamasıyla iki bölge arasındaki zorlama gerekçesindeki farklılıklara

ışık tutuyor. Raporda ayrıca, küresel yaptırımların Özbekistan'ın ekonomik baskı gerekçesini hedef aldığı ve "ülkenin daha fazla yabancı yatırım çekme konusundaki güçlü ihtiyacı nedeniyle" sistemik değişime yol açtığı belirtiliyor. Bununla birlikte, uluslararası toplum tarafından uyumlu bir yanıt verilmemesi durumunda, Pekin'in Doğu Türkistan'daki ekonomik ve uzun vadeli siyasi hedefleri, pamuk toplama ve ilgili endüstrilere zorlayıcı işgücü transferlerinin uzun süre devam edebileceği anlamına gelebilir.

20 YIL SONRA 4,5 MİLYON UYGUR YOK OLACAK

Dr. Zenz rapor hakkında, "Pekin, pamuk hasadı yapmak ve ekonomik kazancını artırmak için Uygur emeğini sömürmeye devam ediyor. Bu vahşetteki tüketici suç ortaklığını sona erdirmek için koordineli uluslararası çabaların zamanı geldi. Özellikle, Avrupa Birliği, yalnızca küresel tedarik zincirlerinde yaygın zorla çalıştırma biçimlerine karşı koymakla kalmayıp, aynı zamanda devlet destekli sistemik Uygur zorla çalıştırmayı etkili bir şekilde hedef alan bir araç geliştirmelidir." dedi.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal Haber

**DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ**

شەرقىي تۈركىستان ئاخبارات ۋە مەدىيا جەمئىيىتى

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dükkan: 2

Küçükçekmece / İSTANBUL

Gsm: +90 553 895 19 33

info@istiqlalmedia.com

+90 541 797 77 00

turkistanpress.com